

ВІДГУК

офіційного опонента – кандидата юридичних наук, старшого дослідника Куркової Ксенії Миколаївни на дисертацію Мельничука Романа Васильовича «Адміністративно-правові засади запобігання корупційним ризикам в діяльності Національної поліції України», поданої на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право

Актуальність теми дисертації. Складний і багатоаспектний процес державотворення в Україні зумовлює необхідність дослідження проблем, пов'язаних із здійсненням цілеспрямованої діяльності органів публічної влади щодо забезпечення законності і правопорядку в країні, гарантуванням прав і свобод людини та громадянина, закріплених Конституцією України, у сфері публічного управління. Окреме місце набула проблема запобігання і протидії корупції, що створює реальну загрозу становленню української держави. Відповідно до концепції багаторівневого управління особливого значення набуває вирішення завдань, визначених положеннями Угоди про асоціацію України та ЄС, набуття відповідності критеріям на вступ до ЄС, гармонізації із принципами Європейського адміністративного простору. За великим рахунком напрямками реалізації такого курсу є розробка максимально раціональної антикорупційної політики України.

Поряд із окресленим набуваєм широкої актуальності стабільне та ефективне функціонування органів Національної поліції України, що є необхідною умовою захисту конституційного ладу, забезпечення законності й правопорядку, дотримання прав і свобод людини та громадянина. Від ефективності діяльності цього правоохоронного органу значною мірою залежить успішність реалізації національних інтересів та стабільність суспільного розвитку. Діяльність органів поліції спрямована на збереження балансу між потребами внутрішньої дисципліни суб'єкта владних повноважень, від якого багато в чому залежить публічна безпека, з одного боку, та охороною основоположних прав людини, з іншого.

НАВС	
23	2540
04	20 21р.
кількість аркушів:	
8	додаток —

Не зважаючи на той факт, що триває антикорупційна реформа та проводиться відповідна робота в цій площині, і досі залишаються відкритими для розв'язання питання вдосконалення системи й механізму запобігання корупції в діяльності органів Національної поліції України, визначальні аспекти приведення національного адміністративного законодавства у цій сфері у відповідність до європейських вимог і стандартів.

Актуальність обраної теми визначається також необхідністю дослідження проблем детермінації окремих складових юридичного механізму попередження та протидії корупційним правопорушенням працівників поліції, чітке теоретико-правове визначення та обґрунтування яких є основою для розкриття основних питань реформування відповідного адміністративного законодавства України. З метою підвищення ефективності функціональності державних органів, наділених повноваженнями у сфері запобігання корупції, велике значення має науковий пошук перспективних форм і напрямів реалізації державної антикорупційної політики у сфері поліцейської діяльності.

У цьому контексті дисертацію Мельничука Р. В. цілком логічно вважати актуальною та своєчасною. Ґрунтовне дослідження здобувачем питань запобігання корупційним ризикам в діяльності Національної поліції України з урахуванням сучасних досягнень адміністративно-правової науки певною мірою заповнює наявну прогалину і сприяє подальшому розвитку вітчизняної наукової думки.

Ступінь обґрунтованості положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Високий ступінь обґрунтованості й достовірності результатів дослідження забезпечено використанням низки загальнонаукових і спеціальних методів пізнання. Їхнє застосування визначає логічну побудову дисертації та дозволяє послідовно й науково обґрунтовано реалізувати мету та задачі, поставлені на початку дослідження.

Безсумнівною перевагою роботи є використання значного обсягу нормативно-правових актів, як законодавчих, так і підзаконних,

загальнотеоретичних наукових праць вітчизняних і закордонних учених, розробок фахівців у галузі теорії і держави права, адміністративного права.

Дисертант поставив перед собою досить важливу мету у з'ясуванні сутності, ознак і видів корупційних ризиків в діяльності Національної поліції України, визначення адміністративно-правового статусу владних суб'єктів і громадян за реалізації державної антикорупційної політики, характеристика змісту, завдань і функцій адміністративно-правового забезпечення запобігання корупційним ризикам в поліцейській діяльності, а також вироблення висновків, рекомендацій та пропозицій щодо розвитку законодавства України з урахуванням міжнародно-правових актів і закордонного досвіду у цій сфері.

Аналіз змісту роботи свідчить про самотійну, завершену, аргументовану, комплексну роботу і дозволяє констатувати високий науково-теоретичний та прикладний рівень проведеного наукового дослідження. Вдала структурна побудова дисертації свідчить про науково вивірений та аргументований підхід до вирішення поставлених задач і досягнення мети наукового дослідження.

Достовірність та наукова новизна одержаних результатів. Наукова новизна одержаних результатів визначається тим, що дисертація є одним із перших сучасних досліджень, у якому комплексно проаналізовано адміністративно-правові засади запобігання корупційним ризикам в діяльності Національної поліції України з урахуванням актуального стану розвитку вітчизняної та закордонної адміністративно-правової доктрини. У результаті проведеного дослідження вперше сформульовано поняття корупційних ризиків у діяльності Національної поліції України, яке виражає сукупність об'єктивно та суб'єктивно зумовлених причин і чинників у службовій діяльності поліцейських та інших працівників поліції, які сприяють створенню та розвитку обставин і ситуацій, що значно полегшують або уможлиблюють вчинення протиправних діянь корупційного характеру; класифіковано істотні умови, які мають найбільший вплив на процеси

їхнього виникнення, на нормативно-правові, адміністративні, кадрові й фінансові та запропоновано розрізняти зовнішні і внутрішні корупційні ризики; розкрито сутність і властивості адміністративно-правового забезпечення запобігання корупційним ризикам у діяльності Національної поліції України, визначено професійно-етичний, фінансово-контрольний та кадровий-службовий напрям його здійснення, а також означено функції, серед яких: профілактична; регулятивна; контрольна; стимулювальна; прогностична функція.

Також з'ясовано зміст та особливості реалізації адміністративно-правового статусу Національної поліції України у сфері запобігання корупційним ризикам у системі поліції на трьох рівнях, де перший програмно-цільовий рівень охоплює загальні аспекти забезпечення виконання відповідних приписів державної антикорупційної політики всією системою органів (закладів, установ) поліції; структурно-організаційний рівень – налагодження спільної діяльності відомчих структурних підрозділів, спеціалізованих на попередженні, виявленні та протидії корупційним діям працівників поліції; функціонально-компетентнісний рівень – здійснення відповідної відокремленої антикорупційної діяльності уповноваженими структурними підрозділами із запобігання корупції.

Звертає на себе увагу вагомість і широта охоплених дослідженням питань, зокрема щодо: удосконалення розуміння сутності взаємодії Національної поліції України з іншими державними органами та населенням із запобігання корупційним ризикам в системі поліції; систематизації адміністративно-правових актів у сфері запобігання корупційним ризикам в діяльності Національної поліції України; обґрунтування доцільності розвитку в сучасних умовах зовнішнього та внутрішнього векторів удосконалення адміністративно-правових засад запобігання корупційним ризикам в поліцейській діяльності; визначення структурних елементів механізму адміністративно-правового забезпечення запобігання корупційним ризикам у діяльності Національної поліції України.

Викладене дозволяє визначити, що дисертація Р. В. Мельничука має наукову новизну. Дисертантом на основі опрацьованого наукового та правового матеріалу сформульовано низку конкретних пропозицій і висновків, направлених на підвищення ефективності запобігання корупційним ризикам в діяльності Національної поліції України.

Наукова і практична цінність дисертації. Варто наголосити на тому, що дисертація характеризується як науковою, так і практичною значущістю. Зокрема, вагоме значення одержаних результатів у теоретичній і практичній сферах зумовлюється тим, що сформульовані й обґрунтовані в дисертації висновки та пропозиції в сукупності становлять теорію адміністративно-правового забезпечення запобігання корупційним ризикам в діяльності Національної поліції України, можуть бути основою для подальшого дослідження у цій сфері, їх може бути використано для покращення діяльності всіх суб'єктів, які долучені до цієї сфери.

Доречним та обґрунтованим бачиться підхід здобувача стосовно розкриття теми роботи через висвітлення спочатку теоретичних засад запобігання корупційним ризикам, а потім досліджуються питання практичного характеру, пов'язані з організацією здійснення діяльності відповідних компетентних суб'єктів та удосконаленням адміністративного законодавства України в означеній сфері. Цей комплексний підхід до розкриття теми дисертації дозволяє ефективно визначити проблеми чинного правового поля в цілому та внести пропозиції щодо їхнього усунення.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що вони можуть бути використані у правотворчості, правозастосовчій діяльності та освітньому процесі. Зокрема, результати проведеного дослідження також можуть бути використані у правотворчості – при підготовці експертно-аналітичних матеріалів для відповідних комітетів Верховної Ради України, для удосконалення адміністративно-правових засад запобігання корупційним ризикам у діяльності Національної поліції України; правозастосовній діяльності – для поліпшення дієвості функціонування Національної поліції

України у сфері запобігання корупції; освітньому процесі – під час проведення занять з навчальних дисциплін «Адміністративне право і процес», «Публічне адміністрування», «Контрольна діяльність публічної адміністрації», «Адміністративна реформа в Україні», «Сучасні аспекти адміністративного права», «Публічна служба»; науково-дослідній сфері – для проведення наукових досліджень, спрямованих на розв'язання теоретико-методологічних проблем у сфері запобігання корупційним ризикам.

Дисертант вичерпно розкрив тему дисертації. Стил, у якому написано роботу, характеризується лаконічністю й обґрунтованістю при викладі думок, внутрішньою логікою. Автор досить толерантний у полеміці з іншими дослідниками. Він виявив високу культуру при використанні цитат. Цінністю дисертації, безперечно, є її науково-теоретичний рівень та практична спрямованість. Структура і зміст роботи свідчать про цілісність дослідження. Робота завершується сформульованими висновками, пропозиціями щодо удосконалення чинного законодавства України для підвищення ефективності здійснення адміністративно-правового регулювання з питань запобігання корупційним ризикам в діяльності Національної поліції України.

Дискусійні положення та зауваження до дисертації. Поряд із вищезазначеним, що в цілому засвідчує позитивну оцінку дисертації Мельничука Р. В., у роботі варто звернути увагу на окремих дискусійних і недостатньо аргументованих положення.

1. У дисертації сформульовано поняття, визначено сутність, ознаки та види корупційних ризиків в поліцейській діяльності. У цьому контексті виділено як самостійне явище правової дійсності юридичний механізм мінімізації корупційних ризиків в діяльності Національної поліції України (С. 40). Авторське розуміння такого механізму потребує пояснення та деталізації.

2. Дисертантом досить ґрунтовно розкрито базові засади взаємодії Національної поліції України з іншими державними органами з питань запобігання корупційним ризикам в системі поліції (С. 123-124). Проте,

окремі аспекти цієї проблематики мають формальний характер. Зокрема, доцільно конкретизувати реалізацію координації діяльності правоохоронних органів у сфері протидії корупції з боку органів прокуратури.

3. Варто погодитися з пропозицією здобувача щодо необхідності налагодження більш тісної взаємодії відповідних структурних підрозділів Національної поліції України з Урядовим офісом координації європейської та євроатлантичної інтеграції з метою реалізації положень Угоди про асоціацію України з ЄС та певних планів у цій сфері, зокрема із запобігання корупції в поліцейській діяльності. Водночас дискусійний характер має пропозиція щодо забезпечення організації здійснення співпраці цих суб'єктів для реформування та посилення спроможності системи державного управління на основі оцінювання SIGMA (С. 165), оскільки такі положення нещодавно вже запроваджені у практичну площину.

4. Визначено, що потребують подальшого розвитку окремі положення стратегії розвитку органів системи МВС України на період до 2020 року в частині покращення порядку підготовки поліцейських з урахуванням сучасних міжнародних стандартів правоохоронної діяльності і розроблення необхідної інструкції МВС України, здійснення уніфікації підходів до надання послуг органами системи поліції шляхом приведення законодавчих актів, що регулюють надання адміністративних послуг, до встановлених юридичних вимог (С. 177-178). У повній мірі погоджуємося з наведеним твердженням, однак, на жаль, воно не знайшло подальшого розвитку на сторінках дисертації.

Оскільки вищезазначені зауваження мають переважно дискусійний характер, свідчать про складність та різноплановість аналізованої проблеми, на загальну позитивну оцінку дисертаційного дослідження Р. В. Мельничука вони суттєво не впливають і не знижують його високий науковий рівень та практичне значення.

Висновок. Наукові положення, висновки та рекомендації, сформульовані у дисертації, досить повно викладені в опублікованих

автором наукових статтях, тезах доповідей на конференціях. Автореферат дисертації відповідає її змісту та повністю відображає основні положення і результати дослідження. Дисертацію та автореферат оформлено відповідно до встановлених вимог МОН України.

Підсумовуючи зазначене, доцільно вказати, що дисертація Мельничука Романа Васильовича «Адміністративно-правові засади запобігання корупційним ризикам в діяльності Національної поліції України» є завершеною працею, в якій отримано нові науково обґрунтовані результати, що вирішують конкретну наукову задачу, яка має суттєве значення для науки адміністративного права, відповідає вимогам Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року № 567, а сам автор заслуговує на присудження йому наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціальності 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

Офіційний опонент:

**Провідний науковий співробітник
громадської організації**

«Академія адміністративно-правових наук»

кандидат юридичних наук, старший дослідник

Ксенія КУРКОВА